

Musimy rozwiązać z zarówno kryzys epidemiczny, jak i zdrowia reprodukcyjnego kobiet

Drakońskie orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, zakazujące przerywania ciąży w przypadku stwierdzenia u płodu poważnej i nieodwracalnej wady wrodzonej, wprowadza niedopuszczalne ograniczenie wolności i praw kobiet. Stwarza również kryzys zdrowia publicznego, który z czasem przybierze na sile, prowadząc do wzrostu liczby niebezpiecznych aborcji. Kraje z bardziej restrykcyjnymi przepisami dotyczącymi aborcji notują podobne wskaźniki aborcji jak kraje z mniej restrykcyjnymi przepisami, będące na porównywalnym poziomie rozwoju¹. Różnią się jednak jednym – kraje z bardziej restrykcyjnymi przepisami wykazują wyższy odsetek niebezpiecznych aborcji, które są znacznie bardziej ryzykowne dla kobiet. Szacuje się, że 68 000 kobiet umiera w wyniku niebezpiecznej aborcji na całym świecie, a miliony mają powikłania, często trwałe². Jeszcze przed niedawnym orzeczeniem w Polsce obowiązywały najsurowsze przepisy dotyczące aborcji i najniższy odsetek legalnych aborcji w Unii Europejskiej. Dalsze restrykcje poważnie zagrożą wolności, prawom i zdrowiu fizycznemu i psychicznemu Polek. Prawdopodobnie negatywnie wpłyną też na dzietność.

Ten kryzys zdrowia publicznego dotknie głównie młodych ludzi. To fatalne, choć prawdopodobnie celowe, że drakońskie orzeczenie zostało ogłoszone w środku pandemii COVID-19. Młodzi dorośli, nastolatki i dzieci ponieśli większość społeczno-ekonomicznych skutków wiosennego lockdownu. Ich edukacja została poważnie zakłócona. Ci z nich, którzy weszli już na rynek pracy, są najbardziej narażeni na utratę pracy i długoterminowe negatywne konsekwencje rozpoczęcia kariery zawodowej w okresie globalnej recesji³. Ich życie społeczne zostało poważnie zaburzone. Oczywiście, ograniczenie mobilności i interakcji społecznych młodych ludzi było i jest ważne dla kontrolowania rozprzestrzeniania się wirusa – chociaż młodzi dorośli są mniej podatni na zarażenie się i przebycie ciężkiej postaci COVID-19 niż osoby starsze, to równie łatwo mogą przenosić wirus na inne osoby⁴. W ich przypadku efekty zewnętrzne odgrywają zatem znacznie większą rolę niż ryzyko indywidualne. Z tego powodu, polityka publiczna powinna równoważyć ograniczenia i zakazy z rozwiązaniami, które zmniejszają społeczno-ekonomiczne obciążenie młodych ludzi. Takie rozwiązania mogą obejmować poprawę bezpieczeństwa socjalnego, zmniejszenie ryzyka długotrwałego bezrobocia oraz dostosowanie systemu edukacji do wyzwań edukacji online. Niestety, żadne z nich nie zostało wdrożone w Polsce między pierwszą a drugą falą pandemii.

Trwające protesty są reakcją na poważne naruszenie wolności. Stanowią również racjonalną odpowiedź na zbliżający się kryzys zdrowia publicznego, który poważnie zagrożi zdrowiu reprodukcyjnemu obecnych i przyszłych pokoleń. Celem polityki zdrowia publicznego powinno być zminimalizowanie liczby zgonów i cierpienia ze wszystkich przyczyn, nie tylko z jednej, nawet tak poważnej, jak COVID-19. Wobec przyspieszenia pandemii i ryzyka osiągnięcia granic możliwości systemu ochrony zdrowia w Polsce dystans społeczny jest kluczowy. Jednak kobiety nie mogą zapłacić ceny za powstrzymanie epidemii. Zakładając, że rządowi zależy na zapobieganiu tysiącom zgonów, których można było uniknąć, uważamy, że najlepszym rozwiązaniem jest wycofanie się z drakońskiego orzeczenia, przywrócenie minimalnego standardu zdrowia reprodukcyjnego, oraz uporanie się z rozprzestrzenianiem się COVID-19.

Piotr Lewandowski i Iga Magda

¹ Jonathan Bearak et al., 'Unintended Pregnancy and Abortion by Income, Region, and the Legal Status of Abortion: Estimates from a Comprehensive Model for 1990–2019', *The Lancet Global Health* 8, no. 9 (2020): e1152–61, [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(20\)30315-6](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30315-6).

² David A Grimes et al., 'Unsafe Abortion: The Preventable Pandemic', *The Lancet* 368, no. 9550 (25 November 2006): 1908–19, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(06\)69481-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(06)69481-6).

³ OECD, *Employment Outlook 2020* (Paris: OECD, 2020), <http://www.oecd.org/employment-outlook/2020/>.

⁴ Edward Goldstein, Marc Lipsitch, and Muge Cevik, 'On the Effect of Age on the Transmission of SARS-CoV-2 in Households, Schools and the Community', *MedRxiv*, 28 July 2020, 2020.07.19.20157362, <https://doi.org/10.1101/2020.07.19.20157362>.